

Anja Ftičar

**Slovarček slovenskih frazemov
z ilustracijami**

(Kulturno-umetniški krožek DSŠ Lendava – Ljubim umetnost)

Frazemi

Vsak jezik ima frazeme. Preučevati in se zanimati za frazeološki zaklad nekega jezika pomeni spoznavati značaj naroda, njegov način mišljenja in čustvovanja.

Frazemi v SSFI* so razvrščeni v tri skupine, in sicer na frazeme, v katerih nastopajo: ŽIVALI, DELI TELESA, PREDMETI, NARAVA, POJMI, ŠOLA/ZNANJE IN DRUGO.

Te zanima o frazemih kaj več? Poglej v učbenik Na pragu besedila 2, poglavje *Frazemi/Stalne besedne zveze*.

*SSFI (Slovarček slovenskih frazemov) je nastal v času tedna dejavnosti in v okviru krožka *Ljubim umetnost*.

Kriteriji za izbiro frazemov so bili: zanimivost, smešnost določenih frazemov in možnost vizualizacije le-teh v obliki ilustracij.

Frazeme so v SSKJ iskali in jih izbrali: Laura Feher, Anja Ftičar, Adrijana Gal, Gloria Gjuran, Anita Grah, Lea Halas, Ines Herženjak, Lilla Hodnicki, Sara Horvat, Eszter Horváth, Anja Jambrošič, Vanja Kebel, Tjaša Kontrec, Zala Kostric, Domen Kotnjek, Marko Kovačič, Aaron Krajačič, Maja Kreslin, Urška Marič, Otto Močnek, Jure Markoja, David Ōri, Teja Preradovič, Etienne Pücko, Zala Puklavec, Alanis Ranfl, Lucija Štihec, Gergely Tomka, Anna Toplak, Vanesa Tot, Emilia Varga, Ana Vida, Denis Vida, Lučka Vidič, Špela Vučko, Alison Zver, Larisa Zver, Uroš Zver, Aurelija Žeks (po abecednem vrstnem redu).

Ilustracije: Laura Feher, Anja Ftičar, Anita Grah, Lea Halas, Ines Herženjak, Lilla Hodnicki, Anja Jambrošič, Vanja Kebel, Tjaša Kontrec, Zala Kostric, Marko Kovačič, Urška Marič, Otto Močnek, Jure Markoja, David Ōri, Etienne Pücko, Zala Puklavec, Alanis Ranfl, Lucija Štihec, Anna Toplak, Vanesa Tot, Emilia Varga, Ana Vida, Denis Vida, Lučka Vidič, Špela Vučko, Alison Zver, Larisa Zver, Uroš Zver, Aurelija Žeks (inicialke pri risbah razkrivajo ilustratorje).

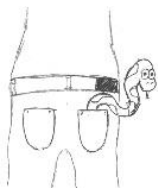
Mentorica: mag. Gabriela Zver

Tisk: Dvojezična srednja šola Lendava/Kétnyelvű Közéiskola, Lendva

Lendava/Lendva 2017

ŽIVALI

imeti kačo v žepu – biti brez denarja
LHa

rdeč kot kuhan rak – zelo EP

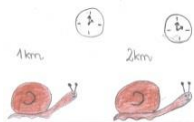
metati bisere svinjam – dajati, dati komu duhovno ali materialno dobrotno, ki je ne zna ceniti
LZ

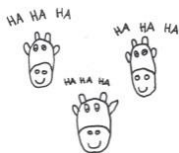
osel gre samo enkrat na led – celo ne preveč pameten človek je po slabi skušnji previden
LF

počasen kot polž – zelo počasen
AR

temu bi se še krave smejale – je zelo neumno, smešno, nemogoče uz

on je v nogah polž – zelo počasi hodi, teče
ZP

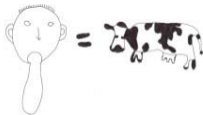
ponoči je vsaka krava črna – v določenih okoliščinah se človek zadovolji tudi z manj kvalitetnim
VT

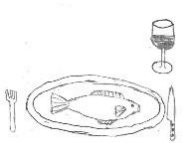
biti na konju
– *uspeti,*
doseči cilj
VK

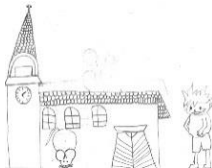
**ima dolg
jezik kot
krava rep –**
biti jezikav
DV

**riba mora
plavati
(trikrat: v
vodi, v olju
in v vinu) –**
kadar se
jedo ribe, se
pije vino
DÖ

**reven kot
cerkvena
miš – zelo**
EV

**tako sem
lačen, da mi
pajki
predejo po
želodcu –**
zelo
AJ

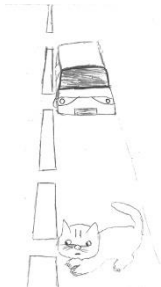
**zdaj se ne
bova šla
slepih miš**
– *govorila,*
ravnala
bova
odkrita
MK

**že dolgo ga
jedo črvi – je**
mrtev
AT

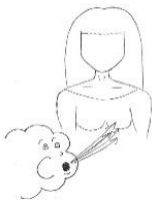

**(črna)
mačka mi
je
prekrižala
pot – po**
ljudskem
verovanju
danes bom
imel
nesrečo;
danes bom
doživel kaj
slabega
DÖ

DELI TELESA

pihati
dekletu na
dušo, srce –
vneto ji
prigovarjati,
dvoriti
lZ

ti je srce v
hlače padlo? –
si se zbal,
izgubil pogum
AZ

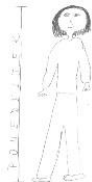
oblak mu je
legel na čelo
– njegovo
čelo je
izražalo
negativno,
neugodno
razpoloženje
IH

sedeti na
ušesih – ne
poslušati
(pazljivo)
UMa

dolg kot
ponedeljek
–zelo dolg
UMa

hotel je z glavo
skozi zid –
izsiliti, doseči
nemogoče
UMa

pijača mu že
gre, leze v
lase –
opijanja se,
postaja pijan
LŠ

dobiti kroglo v
glavo – biti
ustreljen; biti
ranjen v glavo
OMo

**bog je sam
sebi najprej
brado
ustvaril –
vsak poskrbi
najprej zase**
EP

**tudi on ima
maslo na glavi**
– tudi on je
napravil
prekrške,
prestopke
LF

**pri tem si
boš opekel
prste –
doživel boš
neuspeh**
UMa

**podarjenemu
konju se ne
gleda na zobe –
pri podarjeni
stvari se ne
smejo iskati
napake**
ZP

**imeti dolge
prste –
krasti**
LV

**črno gledati –
biti jezen; biti
pesimistično
razpoložen**
LZ

**komaj odpre
usta, že je
ogjenj v
strehi –
nastane
prepir, spor**
AZ

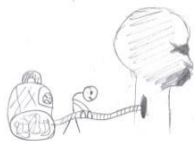
**nos mu cvete –
je rdeč od pitja**
AG

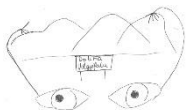
**njene oči
plavajo v
solzah – so
zelo solzne**
AF

**ta človek mi
pije kri – me
brezobzirno
izkorišča; me
zelo muči,
trpinči**
VT

z očmi je objemal vso dolino – gledal, ogledoval
LHo

ima konjske možgane – je zelo nespameten, neumen
LV

z očmi se je posprehodil po njenem obrazu – ogledal si ga je
AT

pobrskej po možganih – skušaj se spomniti
ZP

te besede so mu šle, jih je spravil težko iz ust – nerad, težko je to povedal
LHo

otipavati komu jetra – s temeljitim izpraševanjem, poizvedovanjem m razkrivati, odkrivati zlasti negativne lastnosti, ravnanje koga
AT

PREDMETI, NARAVA, POJMI IN DRUGO

ne mečite denarja skozi okno – ne dajajte, izdajajte denarja za kaj nekoristnega, nevednega, nesmiselnega
LF

pokazati komu vrata – narediti, povzročiti, navadno z ostrimi besedami, grobim ravnanjem, da kdo zapusti določen kraj, prostor
UZ

**vrtni se v
začaranem
krogu – proces,
pojav, pri
katerem
posledice
rodijo nove
vzroke**

**IH
na licih ji
cvetejo rože –
je mlada in
lepega obraza
uz**

**vodo v morje
nositi – delati
kaj odvečnega,
nesmiselnega
ZP**

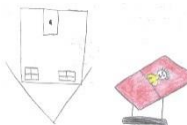
**novica je prišla
kot strela z
jasnega –
popolnoma
nepričakovano
VK**

**nad gradnjo
tovarne visi
vprašaj –
gradnja je
dvomljiva,
negotova
ZK**

**otroci so
postavili celo
hišo na glavo
– v hiši, v
stanovanju so
povzročili
velik nered
AR**

**jabolko ne
pade daleč
od drevesa –
otrok je tak
kot starši
UMa**

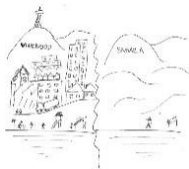
**česar se
prime, se
spremeni v
zlato – v vsaki
stvari je zelo
uspešen
AV**

**gradove si
zida v oblake
– dela
neizvedljive
načrte,
sanjari o
nemogočem
VK**

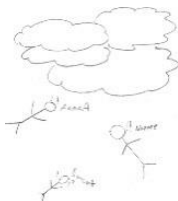
**spremeniti
mesto v
puščavo –
opustošiti,
porušiti ga
OMo**

**beseda je
padla na
kamen – nauk,
nasvet ni imel
zaželenega
uspeha**
LF

**vede se, kot
bi padel z
oblakov – kot
da ne bi prav
ničesar vedel
o tem**
LF

**segati za
zvezdami –
želeti doseči
nemogoče,
težko
uresničljivo**
AR

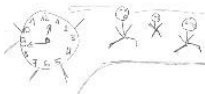
**jaz sem tam
doma, kjer
sonce vzhaja
– na vzhodu
dó**

**noč je razpela
svoja krila –
znočilo se je**
JM

**ker so dela
prepozno
začeli, jih bo
lovil čas –
bodo morali
hiteti**

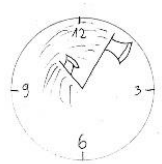
**rana ura –
zlata ura – če
se začne
zgodaj delati,
se veliko naredi**
LHo

**takoj je
vedel, koliko
je ura –
kakšen je
položaj, kako
je v resnici**
LHo

**nihalo ure je
grožeče sekalo
– udarjalo, bilo**
OMo

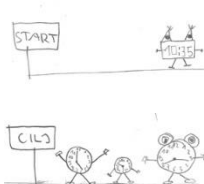
**v tretje gre
rado – ob
tretjem
poskusu
lahko uspe**
EV

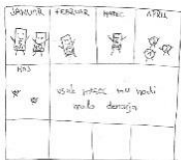
ure so mu
štete – kmalu
bo umrl
EP

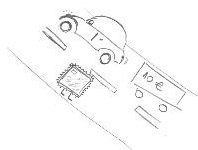
zadnja ura je
prišla – čas
smrti
VT

vsak mesec mi
hodi premalo
denarja –
zmanjkuje mi
ga, imam ga
premalo
ZK

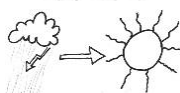
dati v promet
nove
bankovce,
znamke –
narediti, da
se lahko
začnejo
prodajati,
uporabljati
AT
denar mu ne
gre rad iz rok
– skop je
LHo

bila je cvet
mladosti – zelo
lepa, mlada
MK

za dežjem
sonce sije –
težkim, hudim
časom sledijo
boljši
JM

nevihta se
kuha – čas
pred nevihto,
ko začne
močno pihati
veter, LHo

če bi mogel, bi
ga v žlici –
vode utopil
zelo ga sovraži
AF

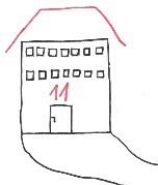

kar pojedel bi
jo od ljubezni
– ima jo zelo
rad
AZ

ŠOLA

enajsta šola – pridobivanje življenjskih izkušenj pri otrocih zunaj šole in družine uz

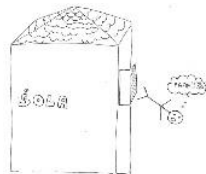
vsaka šola nekaj stane – za izkušnje, ki si jih kdo pridobi ob neuspehu, je treba nekaj pretrpeti, žrtvovati EP

špricati šolo – neupravičeno izostajati od pouka, iz šole TK

dijak je letel iz šole – je bil izključen, odpučen ZK

vsaka šola nekaj stane – za izkušnje, ki si jih kdo pridobi ob neuspehu, je treba nekaj pretrpeti, žrtvovati EP

knjiga mora biti tvoja vsakdanja hrana – vsak dan moraš brati, študirati AV

knjiga gre v denar – proda se dosti izvodov knjige VT

ta človek je odprta knjiga – očitno kaže svoja čustva, namene šv

požirati knjige

– hitro,
površno brati;
veliko brati
VT

**jeziki mu
ležijo – lahko,
z uspehom se
jih uči**
LHO

papir vse

prenese –
napiše, natisne
se lahko tudi
kaj, kar ni
resnično, kar je
pretirano

LF

te besede so
udarile vanjo
kot strela – so
jo zelo
prizadele
ZK

beseda je
meso postala
– kar je bilo
govorjeno, se
je uresničilo
AF

njegove
besede je
pila z
odprtimi usti
– zelo
pazljivo ga je
poslušala
ZK

to dekle mu je
zmešalo pamet
– zaljubil se je
vanjo
AV

končno ga je
srečala
pamet – je
začel
premišljeno,
razsodno
ravnati
VT

hoče mi soliti
pamet –
vsiljevati svoje
védenje, znanje
TK

letos je
prestopil
šolski prag –
letos je šel
prvič v šolo
TK

Poišči ali izberi (v SSKJ, na spletu ali v knjižni obliki) svoj najljubši frazem in ga poskusi ilustrirati še ti. 😊

Frazem:

Ilustracija: